

SOPRONI
EGYETEM |

LÁMFALUSSY SÁNDOR
KÖZGAZDASÁGTUDOMÁNYI
KAR

A TERMELÉSI FÜGGVÉNYEKTŐL AZ OKOS GAZDÁLKODÁSIG

JUBILEUMI TANULMÁNYKÖTET I.

A TERMELÉSI FÜGGVÉNYEKTŐL AZ OKOS GAZDÁLKODÁSIG

JUBILEUMI TANULMÁNYKÖTET I.

Szerkesztette:

Obádovics Csilla,

Széles Zsuzsanna

SOPRONI EGYETEM KIADÓ

SOPRON, 2022

Ünnepi tanulmánykötet Székely Csaba professzor 75. születésnapja tiszteletére

A kötet megjelenését „A Soproni Felsőoktatásért Alapítvány” támogatta.

Felelős kiadó: Prof. Dr. Fábián Attila
a Soproni Egyetem rektora

Szerkesztette:
Prof. Dr. Obádovics Csilla,
Prof. Dr. Széles Zsuzsanna

Tördelőszerkesztő: Takács Eszter

Borítóterv: Zsidy Emese

ISBN 978-963-334-427-9 (nyomtatott)

ISBN 978-963-334-428-6 (pdf)

DOI: 10.35511/978-963-334-428-6

Nyomdai munkálatok: Lővér-Print Nyomdaipari Kft. (Sopron, Ady Endre út 5.)

Felelős vezető: Szabó Árpád

© Soproni Egyetem Kiadó
Sopron, 2022 – Minden jog fenntartva.

TARTALOM

Székely Csaba és Kulcsár László 75. születésnapjára.....	3
Előszó – Székely Csaba 75 éves.....	5
Foreword – Csaba Székely is 75 years old.....	8
Vorwort – Csaba Székely ist 75 Jahre alt.....	11
Székely Csaba professzor tudományos munkásságának szerepe a magyar agrárközgazdaság tudományi gondolkodás fejlődésében <i>Place and role of academic work of Professor Csaba Székely in development of Hungarian agricultural economics science</i> <i>Lakner Zoltán.....</i>	15
A (mezőgazdasági) üzem fogalmának kialakulása, a tartalom változása <i>How has the concept of a farm changed? – in the nomenclature</i> <i>Takácsné György Katalin.....</i>	32
Egy régi idea új köntösben – gondolatok a megosztáson alapuló gazdaság gyakorlati tapasztalatairól Magyarországon <i>An old idea in a new form – thoughts on the practical experience of the sharing economy in Hungary</i> <i>Takács István.....</i>	52
Zöldség-gyümölcs fogyasztás Covid-19 világjárvány idején <i>Fruit and vegetable consumption during the Covid-19 pandemic</i> <i>Szabó Imola – Lehota Zsuzsanna – Lehota József.....</i>	85
A soproni KKV-szektor innovációs tevékenységének vizsgálata <i>Examining the Innovation Activities of the SME Sector in Sopron</i> <i>Keresztes Gábor – Gombás Vivien.....</i>	97
Saving Intentions and Behaviour of International University Students <i>Zsuzsanna Széles – Zoltán Szabó.....</i>	120
A felsőoktatás és a vállalkozói ökoszisztéma szerepe a hallgatók vállalkozói attitűdjének kialakításában <i>The Role of Higher Education and the Entrepreneurial Ecosystem in Shaping the Entrepreneurial Attitudes of Students</i> <i>Dunay Anna – Illés Bálint Csaba.....</i>	140
Concept for the harmony of mobility, economy and environment <i>Markus Mau – Nicole Mau.....</i>	158

**Auswirkungen von moderner Innenarchitektur in öffentlichen
Bürogebäuden auf die Arbeitszufriedenheit**

***Effects of Modern Interior Design in Public Office Buildings on Job
Satisfaction***

Bernhard F. Seyr – Mariska van der Giessen – Vincent Pijnenburg..... 176

**Bitcoin – An empirical analysis on the investment and payment
abilities of the cryptocurrency**

Serkan Akbay – Clemens Jäger – Elmar Schmitz – Tina Jäger 193

Szerzők/Authors.....**219**

Zöldség-gyümölcs fogyasztás Covid-19 világjárvány idején *Fruit and vegetable consumption during the Covid-19 pandemic*

Szabó Imola¹ – Lehota Zsuzsanna² – Lehota József³

Absztrakt

A magyar fogyasztók alacsony zöldség-gyümölcs fogyasztása régóta ismert probléma. Az ajánlott napi 400 grammhoz képest 300 gramm körüli értéket mutat a napi egy főre jutó fogyasztás. Nemcsak hazánkban, Európa, illetve a világ számos országában hasonló a helyzet, melyet a nemzetközi és hazai ajánlások, népszerűsítő programok, de még a Covid-19 világjárvány sem képes feloldani, megoldani. Az EU-27 lakosságának mindössze 12,4%-a fogyaszt az ajánlásoknak megfelelő mennyiségű zöldséget és gyümölcsöt, míg a magyar lakosság 8,2%-a teljesíti az ajánlásokat. A zöldség-gyümölcs fogyasztásakor a termék íze még mindig prioritást élvez, továbbá fontos tényező annak árszínvonala is, ezért a növekvő infláció negatív hatással van a fogyasztásra, hiszen köztudottan árérzékenyek a hazai fogyasztók. Számos kutatásból láthatjuk, hogy a nagyobb zöldség-gyümölcs fogyasztási kedv a fiatalabb, 40 év alattiakra, főleg a nőkre jellemző, míg a nem-fogyasztás inkább a férfiakra. Azonban az eredményekből az is jól látható, hogy még egy világjárvány sem képes érdemi elmozdulást előidézni zöldség-gyümölcs fogyasztás terén.

Abstract

The low consumption of fruit and vegetables by Hungarian consumers has long been a known problem. Consumption per capita is around 300 grams compared to the recommended 400 grams per day. The situation is similar not only in Hungary, in Europe and in many countries of the world, which cannot be solved by international and domestic recommendations and promotion programs, but not even by the Covid-19 pandemic. Only 12.4% of the EU-27 population consumes the re-

¹ Dr. Szabó Imola PhD okleveles közgazdász, egyetemi adjunktus, Milton Friedman Egyetem.

² Dr. Lehota Zsuzsanna PhD, egyetemi adjunktus, Magyar Agrár és Élettudományi Egyetem Agrár- és Élelmiszergazdasági Intézet Agrárlogisztika, Kereskedelem és Marketing Tanszék.

³ Prof. Em. Dr. Lehota József az MTA Doktora professzor emeritus, Magyar Agrár és Élettudományi Egyetem Agrár- és Élelmiszergazdasági Intézet Agrárlogisztika, Kereskedelem és Marketing Tanszék.

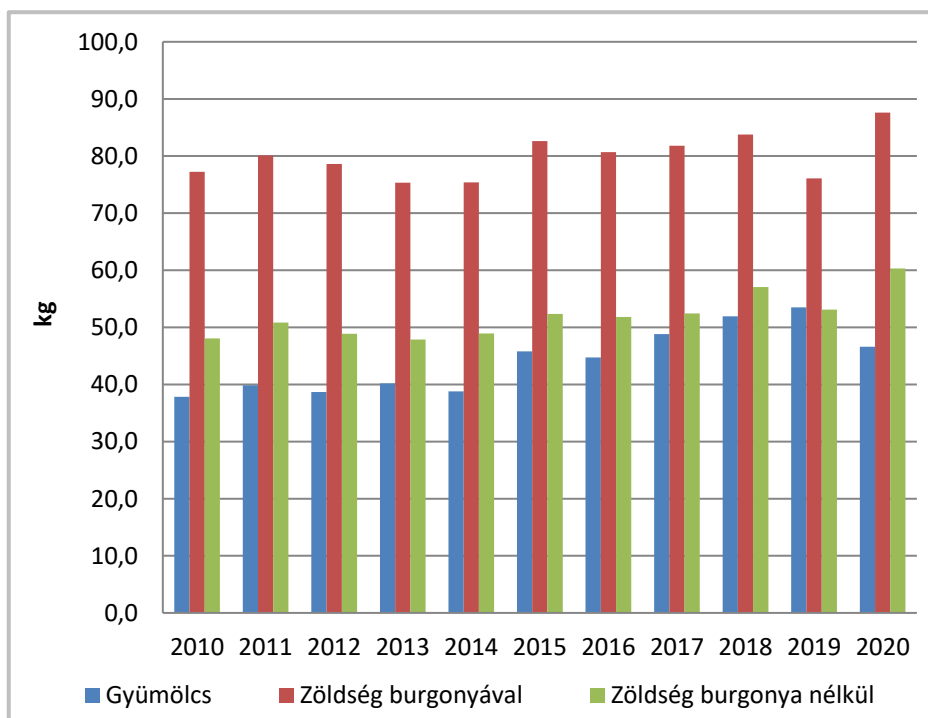
commended amount of vegetables and fruit, while 8.2% of the Hungarian population complies with the recommendations. When consuming fruit and vegetables, the taste of the product is still a priority, and its price level is also an important factor, so rising inflation has a negative effect on consumption, as domestic consumers are notoriously price sensitive. From a number of studies, we can see that greater fruit and vegetable consumption is more prevalent among younger people under the age of 40, especially women, while non-consumption is more prevalent among men. However, it is also clear from the results that not a single pandemic can cause a significant shift in fruit and vegetable consumption.

Zöldség-gyümölcs fogyasztás az elmúlt évtizedben

A WHO/FAO 2003-ban tartott, a zöldség-gyümölcs fogyasztást népszerűsítő konferenciáján a napi minimum bevittelt 400 grammal határozta meg (WHO, 2003). Globális szinten tapasztalható, hogy az országok lakosságai ennél jóval kevesebbet fogyasztanak, és az elmúlt közel húsz év alatt áttörő sikert nem tudtak elérni. Az ENSZ ezt felismerve a 2021-es évet a Gyümölcsök és Zöldségek Nemzetközi Évének tűzte ki azzal a céllal, hogy a globális problémára megoldást találjanak (UN, 2019). A közel húsz éve meghatározott minimum napi bevitteli értéken nem változtattak, bár a megváltozott környezetünk és/vagy a Covid-19 világjárvány indikálhatta volna. Kétségtelenül igaz, hogy hiába tűznek ki nagyobb célt, magasabb bevitteli értéket, ha még a 400 grammot sem érik el az országok többsége.

Magyarországon is régóta meglévő probléma az alacsony zöldség-gyümölcs fogyasztás. Az elmúlt tíz évben 115-135 kilogramm között mozgott az egy főre jutó éves zöldség-gyümölcs fogyasztásunk, ám ebben benne van közel 30 kilogramm burgonyafogyasztás is. Zöldségekből többet fogyasztunk, mint gyümölcsökből, azonban, ha a burgonyafogyasztást nem számoljuk – ahogy az ajánlások sem számolnak vele –, akkor 0-10 kilogrammnyi eltérés figyelhető meg a zöldségfogyasztás javára, amint ez az első ábrán is látszik. 2010-től nézve a legtöbb gyümölcsöt 2019-ben fogyasztottuk 53,5 kilogrammot, zöldségből pedig 2020-ban 87,6 kilogrammot burgonyával, burgonya nélkül 60,3 kilogrammot. Ugyanebben az évben gyümölcsből viszont csak 46,6 kilogrammot fogyasztottunk fejünként, mely jelentős visszaesés különösen annak fényében, hogy a világjárvány idején éppen egészségünk megőrzése kiemelkedő fontosságú volt, melyben a magas zöldség-gyümölcs fogyasztás prioritást kéne, hogy élvezzen.

Az ajánlásoknak megfelelően a grammra átszámolt értékekből láthatjuk, Magyarország mennyire marad el a napi 400 grammnyi értéktől. 2010-ben az egy főre jutó napi zöldség-gyümölcs bevitel 235 gramm volt, majd az évek folyamán ez az érték lassú növekedésnek indult. 2018-ban érte el a csúcstot, 299 grammal. 2020-ban ez az érték 293 gramm volt. Látható, hogy a közel húsz évvel ezelőtt ajánlott minimum értéktől mennyire vagyunk elmaradva, melyen a világjárvány veszélye sem tudott változtatni (KSH, 2022a).

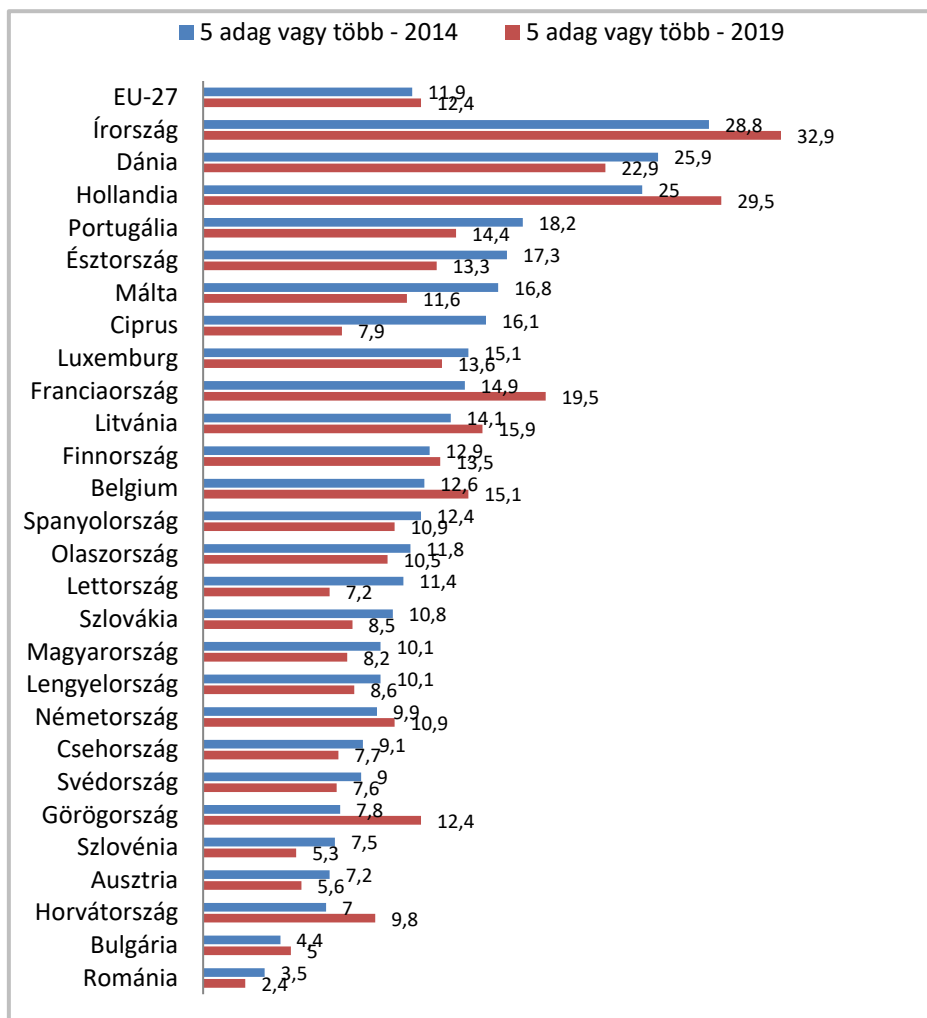

1. ábra: Egy főre eső zöldség-gyümölcs fogyasztás Magyarországon az elmúlt évtizedben

Forrás: KSH (2022a) alapján saját szerkesztés

Nemzetközi összehasonlításban sem állunk igazán jól e téren. A European Health Interview Survey 2019-es felmérése szerint az EU-27 országaiban átlagosan a lakosság 12,4%-a fogyasztott 5 vagy annál több adag zöldséget és gyümölcsöt, ami megfelel az ajánlásoknak. Írország lakosságának 32,9%-a, Hollandia 29,5%-a, Dánia 22,9%-a fogyaszt eszerint, míg Romániában a lakosság 2,4%-a, Bulgáriában 5%, Szlovéniában

5,3%. Magyarország lakosságának 8,2%-a teljesíti az ajánlott minimum értéket, mely százalékos arány elmarad a 2014-es adattól, mikor 10,1% volt. A 2. ábrán a European Health Interview Survey 2014-es és 2019-es adatait elemezve láthatjuk, hogy sok ország fogyasztása esett vissza, mely nem túl biztató eredmény (EUROSTAT, 2018, 2021).

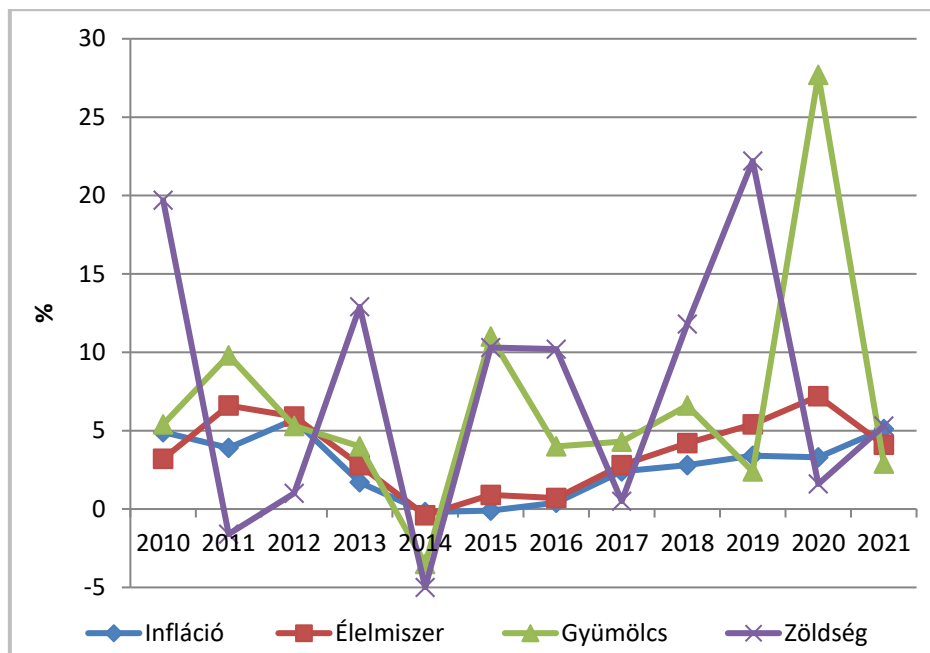
2. ábra: EU tagországok lakosságának azon százaléka, akik teljesítik a zöldség-gyümölcs fogyasztási ajánlásokat

Forrás: EUROSTAT (2018, 2021) adatok alapján saját szerkesztés

Az alacsony zöldség-gyümölcs fogyasztás okai lehetnek személyes, gazdasági, kulturális dimenziók, melyek megváltoztatása nem könnyű feladat. Szabó-Lehota (2020) fókuszcsoportos kutatás keretében vizsgálta a fogyasztás legfőbb okait, ahol a zöldség-gyümölcs szeretete, az egészséges életmód, az egészséges táplálkozás meghatározó érvként jelent meg. Azonban a bizalomvesztés jelei is feltűntek, miszerint számos válaszadó bizodalma megrendült a zöldségek és gyümölcsök szervezetre gyakorolt jótékony hatásában. A GfK (2019) kutatása szerint az élvezet az első szempont, ami alapján döntünk étkezési szokásainkban, ami a zöldség-gyümölcs fogyasztásunkra is hatással van. Továbbá fontos tényező az ár is, köztudottan árérzékenyek a hazai fogyasztók. Kulturális okként az étkezési szokásaink említendőek, hiszen jelentősen befolyásolja a kultúra, hogy mely ételeket preferáljuk jobban (vö. mediterrán országok).

Az árérzékenység miatt az áremelkedés, különösen az élelmiszerek, azon belül a zöldségek és gyümölcsök árai meghatározó tényezők, melyet érdemes külön is vizsgálni. Napjainkban a magas infláció – 7,4% 2021 decemberében – sok háztartás számára komoly gondot jelent (KSH, 2022d). Bár a Covid-19 előtti években jelentős javulást mutatott a hazai inflációs ráta, az élelmiszerek, különösen a zöldség és a gyümölcs árak árszínvonal emelkedése az inflációs ráta feletti értéket vett föl, ami felveti azt a problémakört, hogy miként éljenek egészségesen a hazai fogyasztók, ha ennyire magasak a zöldség-gyümölcs árak. A harmadik ábrán az éves inflációs ráta, az élelmiszerek, a zöldségek és a gyümölcs árszínvonal emelkedésének összehasonlítását láthatjuk, amelyből kitűnik, hogy a zöldségek és gyümölcsök árai az inflációs rátánál jóval nagyobb arányban nőttek.

A zöldségek árszínvonalának emelkedése a vizsgált időszakban 2019-ben volt a legmagasabb, 22,2%. Ugyanebben az évben az inflációs ráta 3,4%, az élelmiszerek árszínvonalának emelkedése 5,4%, a gyümölcsöké 2,4%. Sajnos a 10% vagy közel 20%-os árszínvonal növekedés nem példa nélküli a zöldségek esetében a vizsgált időszakban, ám a gyümölcsök esetében is komoly árnövekedést figyelhetünk meg. 2020-ban – Covid-19 járvány magyarországi megjelenésének évében – 27,7%-os volt az áremelkedés, pont akkor, amikor a leginkább fontossá kellett volna, hogy váljon az egészségesebb étkezés, különös tekintettel a gyümölcsökre, zöldségekre (KSH, 2022b,c).

3. ábra: Árszínvonal változás Magyarországon az elmúlt évtizedben

Forrás: KSH (2022b, c) adatok alapján saját szerkesztés

Fogyasztói és vásárlási szokások változása a Covid-19 járvány idején

A járvány kitörése és az azt követő korlátozások jelentősen átalakították a fogyasztói, vásárlói szokásokat, mely a vásárlások módjában is változást mutatott. A GKI Digital (2020) felmérése szerint 2020. március közepétől április végéig az online kiskereskedelmi piacra újonnan belépő vásárlók száma meghaladta az 50 ezer főt, amely számot az előző évben 8 hónap alatt sikerült elérni.

Az online vásárlás növekedése az élelmiszer vásárlás terén is megmutatkozott. A fogyasztók csökkentették a boltokban történő, személyes vásárlás gyakoriságát, az online élelmiszer-vásárlás pedig növekedett (NÉBIH, 2020). A vírustól való félelem fogékonyabbá tette a fogyasztókat az online élelmiszer-vásárlás kipróbálására (Keller–Huszka, 2021). Németh és munkatársai (2021) viszont úgy gondolják, a magyar fogyasztók körében az online vásárlás körüli bizonytalanságot egy ilyen válsághelyzet sem oldja fel, hiszen vásárlási attitűdjük alapvetően nem változott.

A NÉBIH (2020) első „karantén kutatása” szerint, mely a járvány első hullámát vizsgálta, azok a fogyasztók, akik életükben először vásároltak élelmiszert interneten, 65,5%-uk nem kívánja fenntartani ezen szokását a későbbiekben, ám a harmadik hullámban már csak a fogyasztók 52,8%-a állította ezt biztosan (NÉBIH, 2021).

A bizonytalanság hatására a többletvásárlás, pánikvásárlás is megjelent a járvány kezdetén, ami az alapvető és tartós élelmiszereket, valamint kényelmi és impulzív termékeket is magába foglalt. Élelmiszerekből – ideértve az italokat is – ez 36 kilogrammot jelentett háztartásonként (NÉBIH, 2020).

A vírus első megjelenésekor vásárláskor a termék íze, minősége, tartóssága és az ára volt a legmeghatározóbb szempont, de felértékelődött a magyarországi származás is. A márkahűség az első hullámban háttérbe szorult, míg a harmadik hullámban már újra fontossá vált, ezzel szemben a tartósság már nem élvezett prioritást (1. táblázat) (NÉBIH, 2020, 2021).

1. táblázat: Főbb vásárlási szempontok a Covid-19 világjárvány alatt

A járvány első hulláma	A járvány harmadik hulláma
1. A termék íze	1. A termék íze
2. Minőség	2. Minőség
3. Tartósság	3. Egészséges étrend része
4. Ár	4. Ár
5. Egészséges étrend része	5. Márka
6. Márka	6. Tartósság
7. Magyar származás, előállítás	7. Akció
8. Akció	8. Magyar származás, előállítás

Forrás: NÉBIH (2021) adatok alapján saját szerkesztés

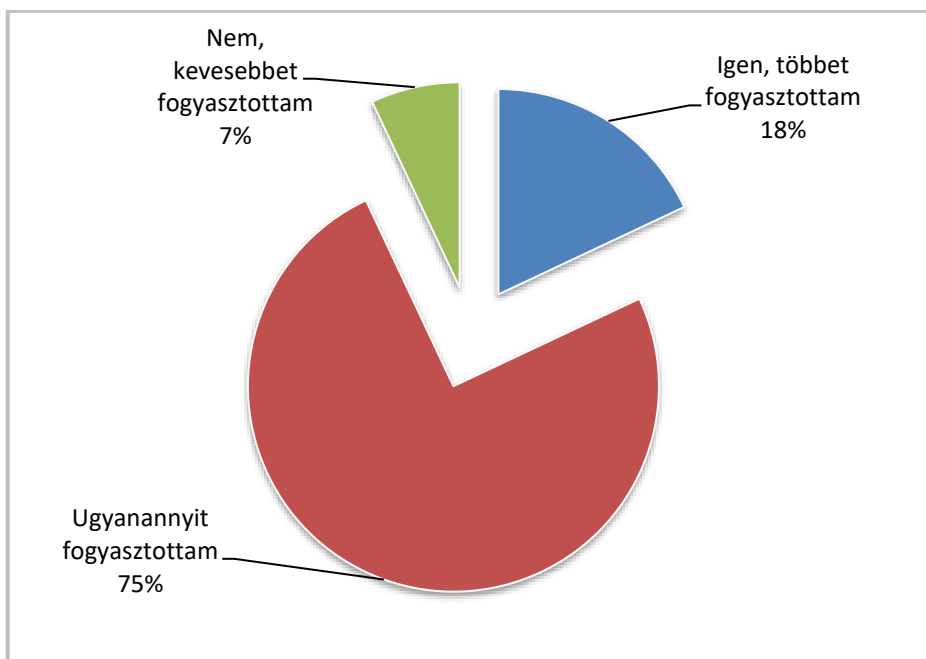
A harmadik hullámban az egészséges élelmiszerek előtérbe kerültek, mely a zöldség és a gyümölcs fogyasztását is befolyásolta. Azon válaszadók, akik egészségesebb táplálkozásra tértek át a járvány hatására, több zöldséget és gyümölcsöt fogyasztottak, és kevesebb cukrot, zsiradékot és gyorséttermi ételt (NÉBIH, 2021). A KSH adatai azonban nem tükrözik vissza a magasabb gyümölcsfogyasztást, ahogy a korábbiakban bemutatásra került, 2020-ban az egy főre jutó gyümölcsfogyasztás

mértéke (46,6 kg) alacsonyabb volt, mint 2019-ben (53,5 kg), ám a zöldségfogyasztás magasabb; 2019-ben 53,1 kg, 2020-ban 60,3 kg burgonya nélkül (KSH, 2022a).

A Pécsi Tudományegyetem már a járvány első felében vizsgálni kezdte a megváltozott fogyasztói szokásokat, és eszerint tipizálta a fogyasztókat. Kutatásuk alapján hat ún. „Covid-19-szegmenst” tudtak elkülöníteni. A *parázók* a veszélyhelyzetet nehezen élték meg, gyors és célirányos bevásárlásokat intéztek a megszokott üzletekben. A *betankolók* felhalmozták az ekkor legjobban fogyó termékeket; lisztet, vécépapírt, élesztőt, olykor mindezt online bevásárlás formájában. Az *otthonról shoppingolók* az online vásárlást preferálták mind az élelmiszer mind pedig más termékek vonatkozásában. Az *elbizonytalanodott csoport* takarékoskodni kezdett, elhalasztotta a jelentősebb kiadással járó vásárlásokat, mivel egzisztenciájuk veszélybe kerülését érezték. A *támaszt várók* a veszélyeztetett korcsoport tagjai, illetve korlátozott vásárlási lehetőségekkel bírók, kiszolgáltatottak, e helyzetet nehezen élték meg. A *nem változtatók* a parázókkal ellentétben könnyebben élték meg a kialakult helyzetet, élethelyzetükből adódóan sem jellemezte őket a fenyegetettség érzése (Töröcsik-Szücs, 2021).

Zöldség-gyümölcs fogyasztási szokások a világjárvány alatt

A Fény Utcai Piac felméréséből pozitív elmozdulás tűnik ki zöldség-gyümölcs fogyasztás terén. Kutatásuk szerint az elmúlt években nőtt a zöldség-gyümölcs fogyasztási kedv, ami főleg a 18-35 év közötti korosztály tekintetében jelentős. A válaszadók kedvenc gyümölcse az eper, a barack, a málna, a banán, a szőlő, az alma, míg kedvenc zöldségük a paradicsom, az uborka, a paprika és a salátafélék. A felmérésben megkérdezték a fogyasztókat, hogy a vírus erőteljes jelenléte alatt több zöldséget és gyümölcsöt fogyasztottak-e, mint amennyit általában szoktak. Az eredményekből látszik (4. ábra), hogy a koronavírus alatt számottevően nem nőtt a zöldség-gyümölcs fogyasztás, a válaszadók 75%-a ugyanannyit fogyasztott, mint a járvány előtt, mindössze 18% fogyasztott többet. A zöldség-gyümölcs fogyasztás fő indokai, hogy finomnak és egészségesnek vélik ezen termékeket, továbbá diéta vagy vega, vegán életmódjuk miatt fogyasztják (Szaszin, 2020).

4. ábra: Zöldség-gyümölcs fogyasztás a járvány alatt

Forrás: Szaszin (2020)

A DélKerTész 2021-es kutatása szerint a fogyasztók 20%-a eszik minden nap zöldséget és gyümölcsöt. Ebben az arányban a nők felülreprezentáltak, kor alapján zöldség tekintetében a 30-39 év közöttiekre jellemző, gyümölcsfogyasztás szempontjából 50-65 év közöttiekre.

A válaszadók 27%-a 4-7 alkalommal fogyaszt zöldséget, 22%-a 4-6 alkalommal gyümölcsöt, 34%-a heti 2-3 alkalommal fogyaszt zöldséget, 31%-a ugyanilyen rendszerességgel gyümölcsöt (2. táblázat). A nem-fogyasztás leginkább a férfiakra jellemző. A DélKerTész tanulmánya is azt támasztotta alá, hogy a koronavírus nem változtatta meg az emberek zöldség-gyümölcs fogyasztási szokásait (Gönczi, 2021).

Zöldség-gyümölcs vásárlásnál első szempont a termék ára, majd a kinézete. A magyar fogyasztók 40%-a havonta 3000-4000 forintot költ el zöldségre és gyümölcsre, továbbá hasonló arányban vannak azok, akik 5000 forint feletti összeget fordítanak ezen termékekre. A zöldségek és gyümölcs származása a válaszadók 46%-a szerint közepesen fontos, míg 36%-uk szerint nagyon fontos, hogy magyar termelőktől származzon a megvásárolt termék (Agrokép, 2022).

2. táblázat: Zöldség-gyümölcs fogyasztás gyakorisága a koronavírus alatt

Gyakoriság	Zöldségfogyasztás	Gyümölcsfogyasztás
<i>Minden nap</i>	20%	20%
<i>4-7 alkalommal (zöldség)</i>	27%	22%
<i>4-6 alkalommal (gyümölcs)</i>		
<i>2-3 alkalommal</i>	34%	31%

Forrás: Gönczi (2021) alapján saját szerkesztés

A tendencia megváltoztatására való törekvés azonban töretlen a hazai és a nemzetközi szervezetek részéről. Itthon az eddigi népszerűsítő programokat tovább folytatják, alkalmazkodva a kor elvárásaihoz. Az Európai Friss Csoport honlapján a gyerekek érdeklődését online nézhető rajzfilmekkel próbálják elérni, míg a szülőknek hasznos ötletekkel, információkkal, receptekkel szolgálnak, túl azon, hogy a kóstoltatás keretében bárki megízlelheti a természet legjavát. A célszegmens most a 18 év alattiak és a 30-50 év közötti szülők, így az egész család fogyasztói szokása mozdítható el az egészséges táplálkozás irányába (NAK, 2021). A Freshfel „SpeakUp4FruitVeg” néven indított kampányt, mellyel nem a fogyasztóhoz kíván szólni, hanem az EU döntéshozóihoz annak érdekében, hogy az uniós politikai döntéshozatalban nagyobb legyen az ágazat támogatottsága (Freshfel, 2021).

Összefoglalás

A zöldség-gyümölcs fogyasztás a legtermészetesebb módja annak, hogy megőrizhessük egészségünket, különösen akkor, amikor világjárvánnyal kell szembenéznünk. Ám nem szükséges ahhoz egy járvány, hogy tudjuk, „ha egészség van, minden van”. A nemzetközi szervezetek ajánlásainak nemcsak Magyarország nem tud eleget tenni, de sajnos hazánkban az uniós átlag alatti szinten fogyasztunk megfelelő mennyiségű zöldséget és gyümölcsöt. A személyes és kulturális tényezők megváltoztatása lassú és nehéz folyamat, de hátráltató tényező e termékek magas árai is. Ebből a tanulmányból és korábbi, számos publikációból kitűnik, hogy az ár a legdominánsabb tényező vásárlásaink során és az is maradt a járvány ideje alatt is.

A zöldség-gyümölcs fogyasztásra a Covid-19 világjárvány sem volt pozitív hatással. Azt gondolhatnánk, egy ilyen, egészségünket igencsak

veszélyeztető helyzet gyors változást képes elérni fogyasztási szokásainkban, még ha csak átmenetileg is. Azonban zöldség-gyümölcs fogyasztásunkon ez sem tudott változtatni. Sem mennyiségi, sem egyéb tényező (pl. a nők felülreprezentáltsága) nem változott. A nemzetközi és hazai szervezetek ettől függetlenül töretlenül dolgoznak azon, hogy legalább kisebb változások bekövetkezessenek a fogyasztók életében, hiszen mind egyéni, mind társadalmi szinten előnyünkre szolgálna.

Felhasznált irodalom

- Agrokép (2022): A magyarok fontosnak tartják, hogy hazai zöldséget és gyümölcsöt vegyenek. <https://agrokep.vg.hu/elelmiszer/a-magyarok-fontosnak-tartjak-hogy-hazai-zoldseget-es-gyumolcsot-vegyenek-23975/> Letöltve: 2022.02.03.
- Európai Friss Csoport. <https://frutti-veggi.hu/> Letöltve: 2022.02.04.
- EUROSTAT (2018): Fruit and vegetable consumption statistics. https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Fruit_and_vegetable_consumption_statistics#Consumption_of_fruit_and_vegetables Letöltve: 2022.02.05.
- EUROSTAT (2021): Daily consumption of fruit and vegetables by sex, age and educational attainment level. https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/hlth_ehis_fv3e/default/table?lang=en Letöltve: 2022.02.05.
- Freshfel (2021): International Year of Fruits & Vegetables 2021. <https://freshfel.org/what-we-do/international-year-of-fruits-and-vegetables-2021/> Letöltve: 2022.02.01.
- GfK (2019): Háztartáspanel 2019 – Többet költünk zöldségre és gyümölcsre. <https://www.gfk.com/press/tobbet-koltunk-zoldsegre-es-gyumolcsre> Letöltve: 2022.02.02.
- GKI Digital (2020): A koronavírus nyertese?! – lendületben az e-kereskedelem. <https://gkidigital.hu/2020/05/07/koronavirus/> Letöltve: 2022.01.29.
- Gönczi, K. (2021): Mégsem lett népszerűbb a piac és a zöldség. <https://mezohir.hu/2021/11/11/megsem-lett-nepszerubb-a-piac-es-a-zoldseg-mezogazdasag/> Letöltve: 2022.02.03.
- Keller, V. – Huszka, P. (2021): Élelmiszer-vásárlási szokások a koronavírus-járvány második hullámában. *Gazdálkodás*, 65 (2) pp. 158-171.
- KSH (2022a): Az egy főre jutó éves élelmiszer-fogyasztás mennyisége jövedelmi tizedek (decilisek) szerint (kilogramm)* https://www.ksh.hu/stadat_files/jov/hu/jov0026.html; https://www.ksh.hu/docs/hun/xstadat/xstadat_eves/i_zhc023a.html Letöltve: 2022.02.02.

- KSH (2022b): A fogyasztóiár-index fogyasztási főcsoportok szerint és a nyugdíjas fogyasztóiár-index. https://www.ksh.hu/stadat_files/ara/hu/ara0002.html Letöltve: 2022.02.05.
- KSH (2022c): Fogyasztóiár-indexek az egyéni fogyasztás rendeltetés szerinti osztályozása (COICOP) alapján. https://www.ksh.hu/stadat_files/ara/hu/ara0005.html Letöltve: 2022.02.05.
- KSH (2022d): Decemberben 7,4%-kal, 2021-ben átlagosan 5,1%-kal nőttek az árak. <https://www.ksh.hu/docs/hun/xftp/gyor/far/far2112.html> Letöltve: 2022.01.24.
- NAK (2021): Nemzetközi szinten is elindult az Európai Friss Csapat program: Magyar – francia – belga összefogás a zöldség- és gyümölcsfogyasztás növeléséért. <https://www.nak.hu/kamara/kamarai-hirek/orszagos-hirek/103395-nemzetkozi-szinten-is-elindult-az-europai-friss-csapat-program-magyar-francia-belga-osszefogas-a-zoldseg-es-gyumolcsfogyasztas-noveleseert> Letöltve: 2022.02.03.
- NÉBIH (2020): Karanténkutatás. – Élelmiszerfogyasztási szokások a Covid-19 járvány időszakában. <https://portal.nebih.gov.hu/documents/10182/1541438/Karant%C3%A9n+ku-tat%C3%A1s+%C3%B6sszefoglal%C3%B3.pdf> Letöltve: 2022.01.30.
- NÉBIH (2021): „Karanténkutatás 2.0” – Élelmiszerfogyasztási szokások a Covid-19 járvány harmadik hullámában. https://portal.nebih.gov.hu/documents/10182/1541438/karantenkutatas_2.0.pdf Letöltve: 2022.01.30.
- Németh, P. – Lázár, E. – Szűcs, K. – Töröcsik, M. (2020): Vásárlási szokások változása a koronavírus okozta járványhelyzet hatására – az online vásárlási magatartás vizsgálata. In: Ercsey Ida (szerk.): Marketing a digitalizáció korában. Széchenyi István Egyetem: Győr. ISBN: 978-615-5837, pp. 305–315.
- Szabó, I. – Lehota, J. (2020): Zöldség-gyümölcs fogyasztás vizsgálata a magyar fogyasztók körében. Táplálkozásmarketing, 7 (2) pp. 79-89.
DOI: <https://doi.org/10.20494/TM/7/2/6>
- Szaszin, E. (2020): Egyre több zöldséget és gyümölcsöt fogyasztunk – főleg a fiatalok. <https://markamonitor.hu/2020/07/01/egyre-tobb-zoldseget-es-gyumolcsot-fogyasztunk-foleg-a-fiatalok/> Letöltve: 2022.02.03.
- Töröcsik, M. – Szűcs, K. (2021): Fogyasztói magatartás. Mintázatok, trendek, alkalmazkodás. Akadémia Kiadó, Digitális Kiadás.
DOI: <https://doi.org/10.1556/9789634546351>
- UNITED NATIONS (2019): Resolution adopted by the General Assembly on 19 December 2019. <https://undocs.org/A/RES/74/244> Letöltve: 2022.01.20.
- WHO (2003): WHO Fruit and Vegetable Promotion Initiative – report of the meeting, Geneva, 25–27 August 2003.
https://apps.who.int/iris/bitstream/handle/10665/68395/WHO_NMH_NPH_NNP_0308.pdf?sequence=1&isAllowed=y Letöltve: 2022.01.15.

Székely Csaba 1947-ben született Sopronban. Középiskolai tanulmányait a soproni Széchenyi István Gimnáziumban végezte. A Gödöllői Agrártudományi Egyetemen végzett tanulmányokat, ahol 1969-ben mezőgazdasági mérnöki diplomát szerzett. 1970 januárjában a gödöllői egyetem Mezőgazdaságtudományi Karának Üzemtani Tanszékére került tanársegédnek. 1971-ben a bonni Friedrich Wilhelm Egyetemen folytatott üzemgazdasági tanulmányokat. 1974-ben egyetemi doktorátust szerzett, és adjunktusnak nevezték ki. 1977-ben a giesseni Justus-Liebig Egyetemen végzett kutatómunkát az operációkutatási módszerek területén. Kandidátusi disszertációját 1980 januárjában védte meg.

1980-tól négy éven át mezőgazdasági attaséként dolgozott Bonnban. 1984 októberében egyetemi docensként tért vissza a Gödöllői Agrártudományi Egyetemre. 1985-ben megbízást kapott az Üzemtani Tanszék vezetésére, és ezt a feladatot 20 éven keresztül látta el. 1989-ben egyetemi tanárrá nevezték ki. 1987-ben megalakult az egyetem Gazdaság- és Társadalomtudományi Kara, ahol kezdetben dékánhelyettesként, majd 1990-től két cikluson keresztül dékánként tevékenykedett. A kar munkájának szervezése mellett jelentős szerepet töltött be a PhD képzés megalapozásában, és a tudományos továbbképzésben is.

1996-ban a GATE rektorává választották. A három éves vezetési ciklus alatt feladata elsősorban az akkori időszakban zajló egyetemi integrációs folyamatok Gödöllő számára kedvező alakítása, befolyásolása volt. A partnerekkel közösen végzett munkát siker koronázta, mert az Országgyűlés 1999 márciusában jóváhagyta a Szent István Egyetem megalakulását, Gödöllő székhellyel. Rektori tevékenysége a ciklus lezárásával, 1999. június 30-án fejeződött be.

2000-től nagyobb energiát fordított a kutatási feladatokra, több kutatási programot indított el. Az 1992-ben általa létrehozott Józsefmajori Kísérleti és Tangazdaság fejlesztését tovább folytatta, és az elméleti kutatási eredmények gyakorlatban való megvalósítására törekedett, amelynek alapján elkészítette MTA doktori értekezését. A disszertációt 2005 júniusában védte meg.

2003-tól egyre nagyobb időráfordítással vett részt szülővárosában, Sopronban a Nyugat-magyarországi Egyetem Közgazdaságtudományi Karának oktató munkájában. 2005 márciusában egyetemi tanárrá nevezték ki Sopronban is. 2005 szeptemberében a NYME Közgazdaságtudományi Karán dékánná választották, amely mellett egy ideig a Szent István Egyetem Gazdaság- és Társadalomtudományi Karán is folytatta egyetemi oktatói tevékenységét. Két dékáni ciklus lezárása után 2017-ig a Széchenyi István Gazdálkodási és Szervezéstudományok Doktori Iskola vezetőjeként, illetőleg egyetemi tanárként tevékenykedett. Jelenleg professor emeritus, és aktívan közreműködik a doktori iskola munkájában. 2009 óta tölti be Gazdálkodás folyóirat szerkesztőbizottságának elnöki tisztjét, és ugyanezen évtől fogva a Gazdaság és Társadalom folyóirat főszerkesztője. 2010-ben az FM Agrárgazdasági Tanácsa elnökévé választották, amely feladatot 2017-ig látta el.

Munkásságáért Szent-Györgyi Albert díjat, Pro re Rustica Promovenda kitüntetését, illetőleg Nagyváthy János díjat adományoztak számára. A Giesseni Justus Liebig Egyetem és a Szent István Egyetem honoris causa doktora. A felsőoktatás fejlesztéséért 2014-ben Magyar Érdemérem Tiszti Keresztje kitüntetését kapott. 2019-től a Kismartoni Főiskola tiszteletbeli professzora.